

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

2.ročník

inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

O DVANÁCTI MĚSÍČKÁCH

zdokonalování čtenářských dovedností, nácvik čtení obtížných slov a výrazů, kontrola porozumění přečteného textu, seznámení se spisovatelem M. Černíkem a B. Němcovou, porovnání obou pohádek O dvanácti měsíčkách

vl.znak: UM-ČJ

autor: Eva Brklová

2012

ZŠ Rokytnice v O.h.

O dvanácti měsíčkách Potichoučku, pomaloučku jde Maruška po paloučku, les je sněhem zavátý a mráz leze pod šaty. Kolem ohně, ohníčku vidí dvanáct měsíčků. Na kamenech sedí mlčky. Už zaslechli její krůčky. „Milí páni, to je mráz, ohřeju se, půjdu zas, jen co v lese natrhám jahod, malin plný džbán.“ „I ty jedna popleto, proč nepočkáš na léto?“	„Že se takhle vůbec ptáte... Maminka má přece svátek. Mám ji ráda, je mi vším, vím, že ji tím potěším.“ Měsíčkové zahlaholí: „Kamarádi, zkusíme to?“ Povstal Červen, máchl holí a hned bylo všude léto. Mezi trávou u vody červenají jahody a maliny na stráni vybízejí k mlsání. „Jen si trhej, jen si jez, tobě patří celý les. Ale pouze chvílinku. A pozdravuj maminku!“
--	---

Božena Němcová

O dvanácti měsíčkách

Byla jedna matka a ta měla dvě dcery. Jedna byla vlastní - Holena, druhá nevlastní - Maruška. Matka měla radši vlastní dceru, a tak těžce nesla, že Maruška roste do krásy, zatímco její vlastní dcera Holena krásy moc nepobrala.

A jak to tak bývá, byla právě Maruščina krása důvodem k tomu, aby jí její nevlastní sestra i matka ubližovaly.

Musela doma všechno dělat - starat se o domácnost, o domek i o domácí zvířata. Macecha s nevlastní sestrou nedělaly nic, jen stále Marušce ubližovaly. Ta ale i přesto stále rostla do krásy. Byla krásnější a krásnější a macecha a Holena stále víc zuřily.

Jednoho lednového dne povídá Holena: "Chci si za pas dát kytičku fialek, jdi a na trhej mi je." "Ale sestřičko, kde teď v zimě, když je všude hromada sněhu, mám hledat fialky?" "Mně odmlouvat nebudeš," obořila se na ubohou Marušku Holena, "přines mi fialky, nebo tě zabiju."

A tak Maruška s pláčem vyrazila na cestu. Šla sněhem, tělo ji záblo, měla hlad a nikde žádné fialky neviděla. Najednou došla na louku, kde hořela vatra. Kolem vatry bylo dvanáct kamenů a na nich sedělo dvanáct mužů. Každý muž představoval jeden měsíc v roce. Na nejvyšším kameni v čele seděl Leden, který zrovna vládl.

"Dobrý den, dobří muži," oslovila je Maruška, "nemohla bych s u vás na chvílinku ohřát?" "Klidně se ohřej," souhlasil Leden, "jen nám pověz, co tu tak sama a v takové zimě děláš?" "Ale hledám fialky," odvětila Maruška. "Teď v zimě?" podivil se Leden. "Já vím, ale já je musím přinést, nebo mě setra Holena zabije."

V tu chvíli Leden pokynul Březnu, ten kývl, vatra se rozhořela a najednou všude kolem začal tát sníh, louka se

zazelenala a na ní rostly fialky. "Rychle trhej a utíkej domů," popoháněli ji muži. Maruška poklekla, natrhala plnou náruč květů a utíkala zpět domů.

Macecha i Holena se divily, že úkol splnila. Dlouho ovšem spokojené nebyly. Za čas přišla Holena za Maruškou a povídá jí: "Dostala jsem chuť na jahody. Jdi do lesa a natrhej mi je. Ale to ti povídám, jestli se vrátíš bez jahod, zabiju tě."

A tak Maruška zase s pláčem šla. Všude, kam jen dohlédla, byl sníh. Byla jí zima a byla hladová. Najednou opět zahlédla světlo a došla na louku, kde hořela vatra a okolo ní sedělo dvanáct mužů, kteří představovali dvanáct měsíců.

"Dobrý den, dobří muži, mohu se na chvilku u vás ohřát?" Leden ji odpověděl: "Můžeš, ale co v takové zimě děláš v lese sama?" "Jdu sbírat jahody," odpověděla smutně Maruška. "Ted?" podivil se Leden. "Musím, nepřinesu-li domů jahody, sestra s macechou mě zabijí."

Leden přistoupil k červnu něco mu pošeptal a podal mu žezlo. Vatra se rozhořela a Červen se ujal vlády. Všechno začalo nejdříve kvést a potom zrát. Najednou před Maruškou začaly růst velké jahody. Ta neváhala ani chvilku a začala je trhat. Poté poděkovala a běžela domů. Sestra Holena i macecha se divily, že tento úkol také splnila. Najedly se jahod a byly spokojené, ale tahle spokojenost jim dlouho nevydržela.

Pár dní nato povídá Holena Marušce: "Jdi do lesa a přines mi jablka." "Ale sestřičko, teď v zimě žádná jablka nerostou," snažila se Maruška přesvědčit sestru, ale nebylo jí to nic platné, a tak se s pláčem vydala na cestu. Zase dlouho bloudila ve sněhu, hladová a zoufalá, až opět došla na louku, kde hořela vatra a okolo ní sedělo dvanáct mužů - 12 měsíčků.

Maruška se opět zeptala, zda se může ohřát a pověděla mužům o tom, proč musí domů přinést jablíčka. Těm se zželelo Marušky, a tak Leden pokynul Září, vatra se rozhořela a začalo všechno pučet, poté kvést, zrát, až byla vysoko na jabloni zralá a krásně červená jablíčka.

"Rychle si setřes jablíčka a utíkej domů," řekl jí Leden. Maruška tedy setřásla dvě jablíčka a hned utíkala. Jablíčka byla dobrá, ale Holeně nestačila: "To jsi všechny jablka musela cestou sníst?" zlobila se na Marušku. "Ne, jen jsem musela rychle utíkat pryč," bránila se Maruška nařčení, ale Holena jí nevěřila. Byla rozmlsaná jablíčky a rozhodla se zajít si pro ně sama, a tak se vypravila na cestu.

Dlouho se trmácela lesem, byla jí zima, až najednou vyšla na louku, kde uviděla vatru a kolem ní dvanáct mužů. Drze přistoupila k vatře a bez optání se začala hřát. Poté zase odešla. To měsíčky urazilo a Leden se chopil naplno své vlády. Nebe se zatáhlo a začalo hustě sněžit. Nebylo vidět na krok. Holena bloudila, mrzla a mrzla. Svaly ji slábly až klesla do sněhu.

"Kde je ta Holena, cpe se někde jablky a své matce nepřinese nic," uvažovala macecha. "Půjdu ji najít," rozhodla se a vypravila se na cestu, ale i ona zabloudila.

Maruška starostlivě vyhlížela macechu se sestrou první den, druhý den... Ale už je nikdy neviděla. Od té doby šťastně hospodář v chaloupce a nikdo už jí neubližuje.

A/ Poslech pohádky O dvanácti měsíčkách od Boženy Němcové.

B/ Návčik čtení výrazů s předložkou

- do krásy
- o domácí zvířata
- na louku
- na chvílinku
- se sestrou
- bez optání
- od té doby
- pro jablíčka

PRACOVNÍ LIST

1. Vysvětli výrazy:

nevlastní dcera _____

roste do krásy _____

moc krásy nepobrala _____

ubohá Maruška _____

obořila se Holena _____

dobří muži _____

vatra se rozhořela _____

zželelo se jim Marušky _____

vše začalo pučet _____

bránila se nařčení _____

byla rozmlsaná jablíčky _____

2. Odpověz na otázky:

Proč matka a Holena Marušce ubližovaly?

Co poručila Holena Marušce?

Proč byli měsíčkové na Marušku hodní?

Kam by šla Maruška dnes v zimě pro jahody?

Který měsíc vládl, když přišla Maruška pro jahody?

Který měsíc se ujal vlády, aby si Maruška mohla natrhat jahody?

Proč měsíčkové nepomohli Holeně?

Co dělala Maruška, když se Holena s matkou nevracely z lesa?

3. Spoj vlastnost s osobou. Vlastnosti, které se nehodí k žádné z nich, škrtni.

MARUŠKA

HOLENA

mlsná

hodná

rozmazlená

hezká

pracovitá

drzá

ustrašená

vychytralá

hloupá

zlá

poddajná

milá

hýčkaná

nezdvořilá

líná

nevychovaná

chytrá

C/ Společná četba pohádky O dvanácti měsíčkách od Michala Černíka

nácvik přednesu, nácvik čtení přímé řeči

4. Odpověz na otázky:

V čem se pohádky liší?

Která se ti víc líbí a proč?

Která je veselejší a proč?

Která je napínavější a proč?

Co mají společné? Odpovídej vždy jedním podstatným jménem.

5. Na obrázcích je 6 ilustrací k jedné pohádce (O dvanácti měsíčkách, B.Němcová). Na každé z nich je zachycena jiná část děje. Očísluj obrázky tak, jak by měly jít správně za sebou. Vysvětli, podle čeho ses rozhodl(a).

ODKAZY:

http://pohadkyprodeti.diafilm.cz/wp-content/gallery/diapas/336o_dvanasti_mesickach/01.jpg

http://pohadkyprodeti.diafilm.cz/wp-content/gallery/mu/028o_12_mesickach/02.jpg

<http://img.cz.prg.cmestatic.com/media/images/290x390/Oct2012/1397700.jpg?d41d>

<http://www1.bookfan-static.eu/images/cover/book/1/5/2/2/8/O-dvanacti-mesickach-Vitezslava-Klimtova---w-280-h-298.jpg>

http://www.databazeknih.cz/images/31_/31740/big_o-dvanacti-mesickach-100072.jpg

http://nd03.jxs.cz/425/489/1d9f1a9948_64457601_o2.jpg